

Universitäts- und Landesbibliothek Bonn

Alexandri Achillini Bononie[n]sis de orbibus libri quatuor

Achillini, Alessandro

Bono[n]ie, 07.08.1498

Dubium Secundum

urn:nbn:de:hbz:5:1-38553

imittit a deo et hoc vult Aristoteles aliquod somnium ab eo imitti potest ut declarat Averroes in de somno et vigilia. Ad autem a demone somnia imittit dixit Averroes sibi illam esse vulgariū opinio nem verba autem vulgaribus grata aliquando non vult Averroes vituperare. ut sexto colligitur capitulo primo. Ad secundum arabica translatio loco demoniorum idolum habet.

Ad tertium arabica translatio loco demonis habet rex. Ad quartum textus est interrogativus. Ad quintum dixit demones existere aut putari existere. non tamen ab ipso sed a vulgaribus. Ad sextum sensus loquentis varie aliquando se iuvant in formatione idoli nunquam sensati et tunc cum tali melancolico continuatur intellectus possibilis secundum quod hebraicis grecis aut latinis instructus est. Hoc autem est unum eorum propter que dixit Averroes primo celi commentario 33. non propalandum esse vulgo fidem legislatoris. Fide autem constat demones esse intelligentias que corpus informare non possunt. sed bene assumere aut gubernare: quas deus creavit derelinquens eas sue nature per quandam modum in qua si persistissent in bonitate beati remansissent. sed peccaverunt. et transiit in modum meriti et demeriti sine poenitentia. et visione dei clarā amiserunt: et de celo deo auctore expulsi sunt. et homines eorum plurimi infestati et opprimunt. illis quae aliquando acerrime nocent. a quibus ieiunio et oratione hominem liberari lux mundi ieiunius benedictus docuit in euangelio. Sciendum tamen quod aliquando spiritus corporis humani sunt grossi multum calidi valde et copiosi et tunc operationes motivas facit homo fortissimas sic quod compedes non cohibet neque duo aut tres viri impetum motum aut furorem talis hominis frenare possunt. non enim temperati hominis quolibet operatio fortior est operatione distemperati sensitivas tamen imperficiunt. Sciendum ulterius quod prestigiatore hoc est sensuum illusores de quibus tangit Aristoteles in 8. problematum problemate sexto mensuram aut organum ita disponere possunt quod sensus decipiatur ita quod filum pedi galli alligatum ita grossum videatur quod extimetur gallum trabem trahere. sicut etiam per vitrum funilis littera apparet grossa. Sanium quoque agilitate aut rebus naturalibus latentes virtutes communiter habentibus multa fiunt quorum astantes artes et virtutes ignorantes ad diabolicas artes pro causis recurrunt: sicut capitis galli partitus est os quod si in commissa gladio perforetur gallus non moritur. quod si ultro citro ut capitis vertice vulneraveris gallus peribit neque caracteres aut carmina in ore

illius posita illi vitam poterunt servare. proportionabiliter de ingeniosorum hominum mirandis operationibus dicendum est. De maleficatoribus autem suis verbis sanitatem alterius inficientibus voluerunt Avicenna et Albertus magnus ad dominium unius forme super aliam reducere et praesertim coadiuvante forti ymaginatione et si de efficaci et praesertim astronomicis influxibus conformata. Sed ut plurimum res nocentes in cibo aut potu exibent. et sic re naturaliter operante stantur. quemadmodum enim menstruata speculum inficit: ita si vapores venenosi per oculos vetule tanquam per partem corporis rariorem et expulsiue virtuti apertiozem transpirent: pueri complexionem possent inficere. quemadmodum iuvenis cum vetula coire consuetus tabescit et marasmat. propter malos vapores: quos caro humana: que spongiosa est valde: fugit ex malis vetularum humoribus ellevatos. adde quod a maligna vetula fortiter ymaginante fiunt actus terribiles quibus infans valde teretur et tunc ob facilem complexionis aetatis passibilitatem ex terrore sequitur magnum nocementum. Sed de his hactenus que potius silentio pertranscunda sunt quam orationibus explicanda.

Abiū secundum Utrum intellectus d. moveatur. Pro huius questionis solutione premitto primo quod intellectus dicitur quatuor modis scilicet de materiali. Secundo de intellectu in habitu et intellectus speculativus. Tertio de intellectu agente. Quarto de virtute ymaginativa et est anima sensitiva hominis colligitur distinctio Tertio de anima commento 20. distinctio sufficiens est et omnem intellectum comprehendit. Cuius duo membra sunt ad propositum scilicet substantia intellectus agentis et substantia intellectus materialis incidentaliter tamen de aliis intellectibus multa declarantur. Nota intellectum agentem dupliciter capi. uno modo proprie pro substantia faciente de potentia intellectus actui intellecta abstractando. et sic tantum una est intellectus agentis substantia et illa est deus ut in primo opere quolibet 4. dictum est. Secundo modo capitur communiter pro omni substantia veniente intellectionem intellectui receptivo nonne vel aeternae. et sic omnis substantia intellectus supra materialem est intellectus agens. Utroque membro distinctionis huius utemur. Intellectus quoque materialis dupliciter capitur primo proprie pro intellectu

qui ē omnia fieri. et sic apud philosophum non est nisi una subā q̄ sit intellectus mālis et illa est q̄ dat eē hōi: p̄ in p̄io ope q^o 3° 2°. capitur large pro omni intellectu receptivo intellectōis suae de no/uo siue ab aeterno. et sic omnis substantia intel/ctus isra deum et supra intellectus passiuū q̄ sen/sus ē intellect^o mālis ē. vtroq; mēbro disti^o huius vtemur. p̄zelibādū 2° qz f3 Ari^{cm} 2° thopico ruz capitulo 10. cū cōf^{dm} ē vtrū aia moueat cōfi derādū ē si fm aliq̄ spēs mot^o cōtigat aiaz moueri. vt augeri minui vel corrūpi vel generari vel que cūq; sunt alie spēs motus. Ad motus diuidit in generationem et corruptionē augmētum dimi/nutionē alterationē et motū lo^{cm} distinctio ē Ari/stotelis in p̄ntis. et 3° physicoz te^u cōmū 6. i. meta/phisice textu cōmēti septimi. p^o d aia te^u comēti 38. Et 7° physicozū te^u co^{ti} 10. Aut autē sint alijs motus ab istis q̄ntuz fundamētum explicabit.

Supponēdū 3° applicādo ad motum localem distinctionē d̄ trāsmutari poitaz a phylosopho qn/to physicoz textu cōmēti primi. Tripliciter mo/uetur aliqd localiter p̄io p accidēs et ē illd̄ quod accidit moto. vt muscū ambulāti. Est autē accide/re 2° vno p̄ verificatōez a^{uam} i recto nō eēntialez de re mota vt muscū ābulat. Alio^o p̄ iexistētiāz mobili sicut accidēs i subiecto et forma et materia i cōposito. Secūdo mō p̄ ptez vt totū dicif moue/ri rōe ptis mote. vt hō ad motū capitis moti dicif moueri. 3° f3 se ipsuz. et ē illd̄ q̄ mouet nō p̄ac^{na} n3 p̄ partē. Accipiendū 4° 4 2° dici pōt formā moueri p accidēs loc^o. p̄io qn̄ foia mouet qz mo/bile a foia localiter mouet a foia vel ab alio. et sic qn̄cūq; formatū mouet lo^o. et foia mouet tūc foia localit mouet p̄ac^{na}. Alio^o qn̄ p motū formati moti a foia forma n̄ mouet f3 p motū foati ab a/lio a foia foia mouet. p^m membrū disti^o bētur ex quarto physicoz cōmēto 32. f3 vō membrū ex 8° physicozū te^u co^{ti} 52. Substernēdū 5° q̄ alfatō ē 2° pfectiua et corruptiua colligitur distinctō ex se cūdo d̄ aia te^u co^{ti} 57. et 37. vbi Auerrois altera/tōez spūalē vocat motū extimatū et 3° d̄ aia te^u 2° 28. et vti Aristoteles p̄ia illi^o pte 2° de aia te^u cō mēti 121. et 138. altera vō parte p̄io de generatione a textu cōmēti 46. et. Hanc distinctionēz ponit Auerrois 7° physicozū cōmū 12. sub hīs ver/bis Alterationū a^o est corporalis alia spiritalis

Corporali alteratione abicitur forma a subie/cto alterabili. et quia secūdū Aristotelez sexto to/picozū capitulo nono. Omnis passio magis facta abicit a substantia. ideo corruptiua dicta est. vt pa/tet ex Auerrois secūdo de anima cōmēto 58. et est actus imperfecti. quia est actus subiecti in poten

tia ad terminūz motus. et est actus imperfectus. quia forma acquisibilis imperfecta est accidenta/liter in via respectu eius quod ipsa est in termino alterationis perdibilis autē ecōtra. spiritali ve/ro alteratione acquiritur forma in esse intentiona/li et ista alteratione nihil perditur realiter a subie/cto alterabili sed ipsuz subiectū actuatur et perfu/citur. ideo perfectiua ē huiusmodi alteratio. vtrū autēz def alteratio perfectiua realis videtur vel/le philosophus 2° d̄ anima textu cōmū 58. q̄ sic f3 non est hoc propositi aliaz autēz spiritalēz alte/rationēz qua perdatur forma dimittunt philoso/pbi intactam. sed imperfectiua3 nominemus hāc sententia3 voluit Auerrois secūdo de aia cōmū 54. dicens q̄ ista transmutatio non est ex non eē. sed ē additio in transmutabili. Aliquādo tamen dimittit hec forma intensibilis subiectuz altera/tionis esse in potentia ad illaz foiaz sub esse perfe/ctiori vel min^o pfecto. qz quātū ē d̄ nā illi^o foie: pō test cōtīge q̄ eē spūale fluere poterit. accidit enī diaphano isofato luine intēfo lum̄ remitti aut re/misso intēdi. ideo nō dicif lum̄ remissuz act^o entis i p^o f3 q̄ i p^o nisi equoce cū fois in eē reali flu/entibus ad quē sensuz intelligēdus ē Ari^{cm} fo de aia te^u co^{ti} 54. Actus enīz equoce vel analogice dicitur de actu i eē reali et in eē itēntionali. cūz suf/ficiat hec distinctio aliqñ diuersitati predicamēta/li. Tūz quia actus realis itēntibilis saluata eā li approxiatōe agentis passo et eadez medijs disti/positione et circūstātiuz et. itēditur aliquādo aut reitit ab agēte. qz nō totus effectus iducibilis ab agēte ē inductus. sed in eē itēntiāl nō. nisi itēda/tur agēs aut varietur approxiatio aut mediū et. quia totus effectus iducibilis statiz inductus ē. et ideo nō p se fluxibilis ē hic actus itēntiālis sicut fluxibilis ē actus realis. Correlariū nō in pro/poito ē aliatōez a magnete in fēuz quaz passuz ferruz mouetur ad magnetez: uocare spiritalē. quāuis non sensui se offerat hec alteratio.

Hīs premissis de p̄ia intelligentia sint sepi/tez dicta. p̄iuz Deus nō est aptus natus incipe/re eē aut desinere. neq; potest aut potuit nō eē. ra/tio philosophi ad hoc. Omnis substantia incēptibi/lis aut desibilis ē materialis. sed Deus nō ē ma/terialis et. vel sic Nulla d̄ se abstracta substantia est incēptibilis aut desibilis. incēptibilia enim mutabilia sunt. ergo abstracta a motu et materia non incēptibilia sunt. forme autēz materiales li/cet cūz i intellectu sūt abstracte sint: nō tamen de se abstracte sūt. sed per intellectuz agentēz ab/strahuntur. cūz igitur Deus sit substantia de se abstracta: ipse nō incēpt^{io} ē n3 desibilis. sū^{us} oīs

ex primo libro huius manifestum est scilicet materia est principium quo res potest esse et non esse: ideo subest ex natura sua abstracte a materia non potest non esse.

Secunda ratio eiusdem. Nullum necessarium est inceptibile aut desibile. quia inceptibilia aut desibilia sunt possibilia aliter se habere. sed deus est necessarius resolutio enim entium stare non potest ad primum quod sit contingens. Aliter ipsum ens generaretur. quod improbat philosophus 9° methaphisice textu 22. quia tunc ens generaretur ex aliquo. sed hoc implicat contradictionem. neque ad impossibile stabit. ergo ad necessarium. Tertio nullum aeternum incipit aut desinit esse. sed deus est aeternus. aliter haberet principium temporis. ut mine enim factum habet principium temporis. ut concessit Aristoteles melisso primo physicozorum textu commenti 23. Nota tamen ex doctrina Aristotelis et Averrois quod potest aliqua essentia secundum aliquod esse esse aeterna et tamen secundum illud esse ipsa sit inceptibilis. 13 non incipiat: quia quidditas facit nunc exempli gratia licet in esse reali non perpetuetur: nisi forte in suis causis. tamen in suo esse intentionali quo est intellectus spiritus perpetuatur aut perpetuari potest. et corruptibilis est. Hic enim species que omnibus hominibus non sunt communes non necessarie sunt in felicitate intellectus possibili aut hominis continuanda: imo esse illius nature reale non necessarius est ad decorem universi non generatiua. n. animalia corrupta non semper secundum spiritum conservantur secundo de anima commentu 35.

Tertio enim de anima commentu 5°. loquens Averrois de intellectibus aeternis dixit individua omnibus singularibus communia scilicet per presentiam sunt illa quorum esse intellectum perpetuatur. et primo ethicorum capitulo 10. loquens Averrois de virtutibus et sapientis felici requisitis dixit omnes aut quasdam earum. vel fiat argumentum quod de quidditate facit factum est de aliqua specie anima: luum a casu genitorum potest enim eorum esse intellectum continuari. quia potest esse quod semper sit homo intelligens eam. et potest esse quod nihil quod est homo ipsam intelligat. Lux autem in diaphano et luminoso habet aliud et aliud esse. ideo 13 in uno illorum perpetuetur lux et in alio non mirum esset. et sic patet quod licet nullum aeternum incipiat vel desinat: tamen aliquod aeternum est inceptibile aut desibile. etiam in illo esse in quo est aeternum. si tamen inciperet aut desineret aliquid: iam aeternum non esset. posset tamen esse quod esset aeternum. sed in subiecto et in esse reali aeternum et desibile vel inceptibile non se compatiuntur.

Quarto omne inceptibile aut desibile est ab alio. aliter posset esse quod aliquid gigneret se aut corrumpere.

cuius oppositum per se notum est et dictum ab Aristotele secundo de anima textu commenti 47. et ab Averro tertio celi commento 52. et in destructione destructionum disputatione prima. Quod si nolueris dare primum gigneret se: neque primum ingentum te oporteret in infinitum ascendere. sed deus non est ab alio. Confirmatur omne inceptibile est dependens: sed deus non est dependens. resolutio enim entium non potest stare ad dependens quia quocumque dependente semper est aliquid prius. ergo etc. Confirmatur argumento Aristotelis secundo celi textu commenti 36. ingenerabile et incorruptibile est ipsum mobile ergo et motor.

Confirmatur aeterna est generatio et corruptio ergo aeternus est motus. octavo physicozorum textu commenti 46. ergo mobile aeternum. ergo motor aeternus. Quinto Ad non est catus finaliter non est causatum effectiue. sed deus non est catus in genere cause finalis. cum ipse sit ultimus finis quo non est finis ulterior. cum ipse sit eminentissimum et primum simpliciter probatur maior quia agentis per se est propter finem agere. aliter frustra ageret ipsum agens. agens autem deus non est agens per accidens aliter aliquod per accidens esset in aliquo genere simpliciter primum. quod est contra philosophum secundo physicozorum textu commenti 67. ponentem naturam et intellectum esse ante fortunam et casum. Secundo probatur maior quod finis est prima causa in causando. quia ei est ab efficiente appeti. Confirmatur deo incipiente esse aut inceptisset sine motu. aut primum motum precessisset alius motus. Confirmatur deo incipiente esse aut inceptisset sine motore: aut primum motorem precessisset alius motor. Confirmatur deo incipiente esse aut inceptisset Deus esse sine mobili: aut primum mobile precessisset aliud mobile. Confirmatur deo incipiente esse. ipse non esset prius natura tempore cuius oppositum dixit Averrois in de substantia orbis capitulo secundo de orbe quod plus est. Secundum dictum Deus non est augmentabilis vel diminubilis probatur primo ex parte subiecti remoti argumenti et decrementi quod est materia prima. Nullum simpliciter abstractum a materia prima est augmentabile aut diminubile. sed Deus est abstractus a materia prima. quia aeternus ne mouet. Secundo ratione termini illius motus qui est quantitas omne augmentabile vel diminubile est quantum molle. sed Deus non est quantus etc. unde 12 methaphisice textu et commento 41. Deus non habet partes neque est divisibile. non est corpus neque virtus in corpore. per

ans. quia Deus est simplex simplicitate opposita compositioni ex partibus quantitatis et essentia/ libus. Ex quo sequitur correlarie deus non esse rarefactibilem: neque condensabilem. quia caret materia et est non quantum. non enim est diuisibile in potentia. neque mobile est. Tertio ratione agentis requisiti ad augmentum scilicet nutriti/ meti. quia igitur Deus non est susceptiuus nutriti/ meti: non est ipse augmentabilis et cetera. suscipitur enim nutriti/ metus in porositatibus corporis. deus autem non est corpus. unde Auerrois octano physicoz commeto 44. motor in aeternis non est diuisibilis essentialiter neque accidentaliter. Quod declaratur ex libro de substantia orbis et patet in primo capitulo quia forme abstracte preueniunt in subiecto quantitatem. ideo non quantificatur neque extenduntur ad extensionem quantitatis. Ubi nota rationem propter quam formas preuenire quantitates infert indiuisibilitatem forme. et tamen materiam preuenire quantitatem non infert materie indiuisibilitatem. quia ex preuentu forme ipsi quantitates sequitur formam esse abstractam a materia. sed ex preuentu materie ipsi quantitati non sequitur materiam esse abstractam a materia. non enim ipsa a semet abstracti potest. Cum igitur forma preueniat quantitates non est forma quanta a subiecto. quia materia si est apta quantificare neque materiare formas quantas non causat. neque quantitas veniens recipitur in forma si in materia. licet igitur materia quantitates natura preueniat adhuc tamen materia quantitate extenditur et informatur. reuertamur ad propositum.

Cum etiam sumitur nutrimentum ad substantiam deperditam reparandam et aliquando ad quantitatem debitam acquirendam. horum neutrum deo attribui potest. Tertium dictum deus non est realiter alterabilis patet primo ratione remoti subiecti requisiti reali alterationi: quod est materia in potentia Deus autem non habet materiam in potentia partem sui neque primam neque secundam: neque ipsam informantem: neque causam ab ea. Secundo ratione termini alterationis. quia deus qualitate non informatur. neque alio accidente. aliter deus esset subiectum informabile. et sic ipse non esset purus actus. neque etiam subiectum transmutabile substantialiter aptus est ipse informare. Tertio ratione agentis. quia deus non a se neque ab alio mutabilis est. unde secundo physicoz commeto 71. Quod mouet et non mouetur neque ex se neque ex alio est mouens et non motum. et ista est forma abstracta a materia. Quarto ratione subiecti deo. quia celus est intransmutabile secundum substantiam secundum quantitatem et secundum qualitatem terminatam realem alterationem. ergo de

us non est alterabilis subiectiue neque terminatiue. prima pars consequenter deducitur a fortiori et a signo. secundum quod patet quia non terminat forma alterationem nisi sui subiecti. deo autem orbis subiectus non est realiter alterabilis. Quartum dictum deus non est per se localiter mobilis. primo ratione subiecti motus localis quod est corpus. dicitur enim primo de anima commeto 38. omne motum aliquo istorum motuum scilicet localiter augmento aut decremento aut alteratione est corpus ut declaratur est sexto physicoz textu commeto 32. Sed deus non est corpus neque secundum quod se neque secundum suum genus si genus habet. 3o physicoz commeto 34. in hoc enim conueniunt omnes opinantes quod primus principium non sit corpus Auerrois in destructione destructionum disputatione contra dubio tertio. non enim esset Deus primum ens si corpus esset. quoniam autem ob sensum est obiectum intellectus. Tunc quia corpore non uiuente prius est uiuens: et corpore uiuente prius est anima. Secundo ratione termini motus localis. quia deus non est localis: neque per se neque per accidentem aut per partem. localitas autem per operationem propositum non destruit. Tertio ratione efficientis. quia non est mobile a se neque ab alio. non enim circumscribitur est corpore. neque circumscribitur. hanc conclusionem in vltimo ponit Aristoteles 5o metaphysice textu commeto 19. Clarius tamen in translatione arabica ubi Auerrois exponit substantiam immobilem essentialiter scilicet animam eandem substantiam ponit Aristoteles sexto metaphysice textu prementum primi ostendendo substantiam animam etiam non abstractas contineri. Adde posset rationes quibus vltimo Aristoteles sexto physicoz a textu commeto 86. ex quibus probatur indiuisibile moueri non posse nisi secundum accidentem.

Quintum dictum deus non est localiter mobilis per partem. quia partem non habet cum simplex sit et irresolubilis. unde quarto physicoz commentum 10. incorporea que sunt intelligibilia non habent mensuram. Sextum dictum deus non est localiter mobilis per accidentem ut colligi potest octano physicoz textu commeto 45 de primo motore non curando an multas intelligentias sub se contineat et cetera. et 12 metaphysice textu commeto 38. quod deus nulli accidit quod moueatur. neque celum motum ab eo ab alia intelligentia moueri potest.

Cum quia mobile per accidentem saltem primum potest non moueri. ergo potest non moueri. patet consequentia quia moueri et moueri essent in eo accidentaliter coniuncta. assumptum probatur quod datur motum tantum ergo datur vel dabile est mouens tantum colligitur ratio 8o physicoz textu commeto

36. et 37. et 12 methaphisice textu commentū 35.

Ex hoc sequitur deum esse simpliciter immobile. ut dicit philosophus 8° physicorum textu p^omentū 46. et 12 methaphisice textu cōmentū 43. resolutio enim mobilium non infinitum tendit. sed ad primum immobile terminatur. negato autem primo immobili negatur secundum scilicet motor mouens: et consequenter tertium. scilicet motum. et ad hunc sensum potuit Aristoteles primo celi textu cōmentū 100. dicens spirituali non accidit transmutatio quia cuius motus localis non inesse potest: neque alius motus inesse potest. cum motus localis ceteris sit prior per rationem 12 methaphisice textu p^omentū 38. et 41. Septimum dicitur deus non est variabilis intentionali. ut dixit Aristoteles 12 methaphisice textu cōmentū 51. quia ipse nullomodo potentialis est aut receptivus. quia ipse est purus actus dicitur. n. **Au¹⁹**. in destructione disputatione 10. dubio secundo. Ad nullo modo est possibile est actus purus et nudus ab omni corpore. et hoc medium generaliter concludit quod nullo motu reali neque intentionali mobilis est deus. Et est medium centrale cum sit diffinitio dei neque purum est negatiuum sed naturam actus specialem impositat ad quam immediate sequitur non esse potentialis. neque deo repugnat diffinitio composita ex terminis animalibus sed bene sibi repugnat diffinitio ex unius composita ut dixit Averrois in destructione disputatione septima dubio primo. Ex hoc corollariū sequitur quod intellectus dei non est potentia. quia omnis intellectus potentialis est receptivus sed intellectus dei non est receptivus. Sequitur 2° quod in deo non est intellectus possibilis quantumque non mentem extendatur intellectus possibilis. quia intellectus possibilis in maxima sui amplitudine solum intellectum potentialem comprehendit. Sequitur tertio quod in deo non est intellectus agens: si esse in aliquo inferat distinctionem realem inter illud quod est in aliquo et inter illud in quo est illud quod est in aliquo. quia tale esse in aliquo summe simplicitati diuine repugnat et sue irresolubilitati. actio enim diuina est ipsa et suum esse secundo celi cōmentū 17. et sic consequenter ad aristotelem et Averrois 12 methaphisice textu cōmentū 51. et 39. et dicta in primo opere non est aliqua distinctio inter illa que dicuntur de deo: nisi ex illorum quid nominis.

Sequitur quarto quod deus sit intellectus agens: ipse tamen compatitur deo non habet rationem agentis. quia secundum rationem propriam intellectus agentis secundum quam sumitur ab Aristotele tertio de anima textu cōmentū 18. ipse intellectus agens abstractivus est faciendo de potentia intellectus actum intellecta ut declarat Averrois tertio de anima cōmentū 36. sola enim materialia sic abstrahendo

intelligibilia sunt: que a deo intelligi negatur est a philosopho. ut in primo opere quolibet primo dictum est conformiter ad Averrois in destructione disputatione tertia dubio 15. primo intellectus non intelligit de se ipso nisi se ipsum non aliud rem scilicet ipsum esse principium sed ipse est apud philosophos omnia entia in gradu nobiliori quam ipsa sunt in se ipsis et ibi dubio 18. primo intellectus non intelligit nisi se ipsum et intelligens se ipsum omnia intelligit disputatione et sexta dubio secundo idem. et disputatione decima dubio secundo. Secundum autem rationem communem intellectus agentis secundum quam est univium intellectus intellectui receptivus. quia intellectus diuinus non receptivus est. non comparatur intellectus agens intellectui diuino secundum rationem agentis: sic igitur non ponimus obiectum intellectionis diuine esse aliquo modo operativum in intellectu diuino. neque ponimus intellectum diuinum esse informatum cognitione. neque ponimus virtutem intellectus dei actiuam esse operativam in virtutem receptivam que sit deus aut potentia illius intellectiva. Unde tertio de anima textu cōmentū secundo conclusio Aristoteles intelligere esse sicut pati optime inuenit naturam intellectus absolute siue sit operatio intellectus simpliciter abstracti siue sit operatio intellectus non simpliciter abstracti quia intulit quod intelligere erat sicut pati ut daret intelligere illam operationem non esse passionem realem: neque et intentionalem. sed quod intelligere erat operatio. que secundum suam rationem formaliter dat intelligere operans quod est intelligens ea operatione que est intellectio cuius intelligenti est hec operatio immanens. et ideo oportuit Aristotelem tertio de anima textu cōmentū tertium declarare quod intellectus possibilis erat passivus intellectui tamen: et a quo ut effectivus et quod ut forma postquam declarauerat in illi intelligenti esse sicut pati. et ad hunc sensum intelligo Averrois in 8° physicorum corollariū 40. ponentes motum proprium abstractis. scilicet ut intellectus et intellectum in eis sit idem equivoce dictum cum motu corporum: et virtutum in corpore. et in hoc sensu concessit plato deum moueri se ipsum: in quo sensu si apparuisset Aristoteli esse loquendum idem concessisset. Illa autem clausula 2^a physicorum corollariū 73. Ad omnes motores qui sunt sub eo non mouentur nisi quod mouentur ab eo et si intelligi possit de corporibus celestibus que non mouentur nisi quod mouentur a motoribus primis: intelligitur de motore finali intelligentiarum et de effectiva: non intelligentiarum: sed motus dominantis extrinsece intelligentias moueri. Sed hoc genus motus non in deo cadit. Non est igitur natura ipsius intelligere simpliciter pati aut recipere. sed dei essentia: et intellectus dei deum intelligens: et omnem

intellectus a deo sunt verissime idē omnibus modis. intelligere. n. qđ nō ē intelligens ē forma; intelligentis. formari autē repugnat deo. quemadmodū. n. esse dei est deus: ita intelligere dei est intellectus eius. Intelligentia. n. est p̄m̄i modi dicēdi per se dictum de deo hoc voluit Auērois in destructione destructionū disputatōe 5^a du^o 4° intellectus nomen propriū est dei subē. idē assero et de alijs intelligentijs. quod non esset si intelligē differret ab intelligente in actu. denominatiua. n. esset predicatio: si sic esset: et nō idē tice vera. Tū qđ si intelligere non est deus cū ipsum existet oportet ipsum ē prius deo vel posterius si prius: deus nō esset primū ens. si posterius. tūc non esset intelligē finis intelligentis. finis. n. p̄fectio ē hys q̄ sunt ad finē. est igitur intelligere dei eque p̄fectū simpliciter sicut deus. et sic est idem deo essentialiter. quāq; enim compositiones a deo remouet Auērois i destructione disputationis 5ª dubio 3°. s. ex partib; q̄titatiuis. 2° ex p̄tibus essentialibus. 3° ex accidentibus et subā. 4° ex 5° et differentia. 5° ex qđdā et eē. eorū tamē rōnes qđ nominis explicantes dñt. non sic qđ res significata per vnā illarū diffinitionū non sit res significata per alterā. sed sic qđ diffinitio intelligentis non est diffinitio intellecti neq; intellectus. et etiā diffinitio operationis nō est diffinitio operationis. Nō est autē dicēda hec distinctio distinctio ex natura rei qm̄ seclusa operatione intellectus nri nō habentur noia: n̄ diffinitōes. nisi p̄noia intelligentes conceptus rez. Licet autē multa de p̄rio p̄cipio dicta essent coisfatīs nota. sunt tñ iducta vt cōsequētē illi ordine saluemus in determinādo de alijs intelligentijs: in qbus nō sic apta ē veritas. Scđo principaliter de intelligentijs medijs cōsiderāda sunt p̄ta deo attributa an illis cōueniant. Et dicēdū qđ philosophus de intelligentijs medijs 13^a p̄m̄ dictū pp̄ tres rōnes p̄imas eius variata tñ minore extremitate vt p̄positū regit. quia apud p̄bū depēdētia et esse ab alio nō remouēt necessitatem. n̄ aeternitatem: neq; abstractionē. neq; ēt cāri a fine infert produci ab efficiente. licet eđ valeat vt alias dixi. qđ autem dixit Auērois in destructione destructionū disputatōe tria dubia 12. Caelorum forme procedūt ab eisdem mouentibus. intelligo animas posteriorū: caelorum ab animā p̄imi dependēt finaliter formaliter et quodāmodo effectiue non tamē qđ producte sunt et. Cuius igitur negamus in p̄o ope qđ libet 2° intelligentias medias conseruari a prima intelligitur de conseruatione qua efficiēs producēs conseruat. non autē de cōseruatōe qua agens fm̄ similitudine cōseruat. 2^m etiā 3^m 4^m et 5^m dictum. eisdē fun-

damēnt applicant dixit. n. Auērois 9° meta^a commento 2°. Transmutatio non est i forma nisi 2^m qđ est in passiuo. s. in mā. iō forme que nō sūt i mā nō patiunt essentialiter neq; accidentaliter. Sextum dictū intelligentie medie sunt mobiles localiter p̄ accidens colligit dictū ex octauo physicoz textu cōmēti 52. moueri 2^m accidēs ab altero inest p̄ncipiis que sunt in caelo: quecūq; 3^m plures motus ferunt. qđ intelligentiarum mediarū caeli mouent ab intelligentia prima. omnis. n. ars in mente artificis 2^m artem operantis est efficiēs mediātū secundum physicoz textu cōmēti 32. vbi Auērois medicus posterior ē cā: arf ēo p̄ior. sed deus est ars in vnaq; intelligentia. ideo caelū imēdiate motū ab vna intelligentia media est mediate motum a prima. sed vnus modus quo pōt vna forma ab alia moueri p̄ accidēs est qđ subm̄ in formatū ab ea moueatur ab illo alio a quo dicere intendim⁹ formā moueri ideo intelligentias medias concedim⁹ moueri a deo. non qđ intelligentie recipiāt motus ab alio in se. sed qđ mobile appropriatum eis recipit motum ab alio. et sic vltra cālitatē finalē cōcidentem formali quāq; deus h̄z supra intelligentias: ad huc aliquā effectiuitatē habz deus supra illas mouendo eas localiter p̄ accidēs 13 impoprie valde.

An autem intelligentia moueāt p̄ accidēs ad motum quo ipsa mouet caelū. R^o qđ i hoc se su cōcludit Aristoteles 12 methaphisice textu cōmēti 43. et 48. numerū s̄ h̄z immobilū et 8° physicoz a te^a cō^a 45 et c. probat illas esse immobiles: p̄ bando imobilitatez de p̄rio motore. 9° igitur r̄sionis hui⁹ p̄bat. qđ si intelligentie essent mot^{as} p̄ accidēs a se. ipse eēnt fatigabiles cui⁹ o^m vult p̄s 2° caeli cō^a 71. et 9° me^a te^a p̄^a 17. Itē iducat de^o 12 me^a te^a cō^a 35. dat motū n̄ mouēs et c. rō supra poita est. et ēt 2° metha^a te^a cōmēti 6. Itē iducatur ordo Aristotelis 2° caeli textu cōmēti 63 vbi ponit primū gradū consequi nobilitatē suā sine operatione. i. sine motu quo ipse moueāt. Itē p̄ōz istā de imobilitate intelligentiarū dmonstrat Auērois in de subā orbis ca^o 2°. Si mouerent intelligentie p̄ accidēs: haberēt motū eēntialem et p̄ se. s̄ intelligentie motus non habēt eis essentialē et cef. ergo intelligentie nō mouēt p̄ accidēs. S̄z qđ consequentia Auērois obscura est. qđ anima sensitua est ē mobilis p̄ accidēs et non p̄ se. ideo eam declaro. Omne mobile a se per accidēs presupponit aliud motum per se. qđ oē tale per accidēs presupponit tale per se et pōt probari modo proportionali illi quo demonstrat 3° caeli textu cōmēti 18. qđ motum contra naturāz precedit motus naturalis. sed intelligentia per te est mobilis per accidēs ergo ipsa

presupponit mobile per se. sed ea nō est aliqd pri^o
mobile ergo oportet ipsam eē p se mobilem. Si. n.
ipsa esset mobilis p accidēs et nō p se: tunc resolu-
tio mobilium staret ad mobile per accidēs tāquā
ad primū. Tū etiā si sic tūc ē aliqd mobile
prius cālo. p3 aut aiā sensitivā presupponere
aliqd prius per se mobile. et cālum. Septimū
dictūz intellie medie nō sunt spiritali alteratiōe
mobiles. q3 q̄uis sint potētiales aut receptivē: nō
tū apud philosophū de nouo. q3 receptibile ab eis
ab æterno fuit receptūz. Abi sciendum q3 ab i
telligentijs medijs nō negat intellect^o possibilis
capiēdo intellectū possibilez. p intellectu cognitō
nis receptivō non tamē intellectus possibilis est i
eis respectu eaz sed intellect^o possibilis eaz ē ip-
sa met intelligētia. et l3 2^a intelligētia sit intellectus
possibilis. et sit 2^a itellia i 3^a itellia: nō tamē 2^a in-
telligētia ē pōlis respectu 3^e l3 2^a ē pōlis 1^a p^e. et eadē
2^a ē act^o 1^a 3^e. et sic propoz^o de alijs et sic si i aliq
intelligētia ē intellectus pōlis nō tū est ille itellec^o pōlis
1^a illius itellie i q̄ ē. sed itellec^o pōlis ē 1^a illi^o intel-
ligētie quam h3 in se. neq3 negatur ab istis itellis
medijs itellec^o agēs p itell^o q̄ intellectionē vnit
sumēdo itell^o agētē. nō tū ē itell^o agēs pducens
aliqd de nouo apud philosophūz i eis. neq3 itell^o
eaz pōlis aliqd de nouo recipit. q3 in illis apd eū
dē nulla notitia pducta ē. vniēs ē igit itell^o agēs
intellect^o intellectui i ipsis nō d nouo s3 ab æterno.
q3 igit intelligētie medie sunt fælices deo: q3 ē eaz
itellio pfectissima et itell^o pfectissimū vniē illis:
nulli alteri subdit^o. ideo ipse m3 deus se ipm illis
vnit et se m3 illis vnitū ppetuo servat et hāc vniō-
nem dictā a theologo liberam et cōtīgētē et no-
uam dicit philosophus nec cessariā et nālē et com-
plātātam. et sic p3 quō itell^o agēs est in itellis me-
dijs et itell^o agēs nō est aliqua intelligentiāz me-
diarū. Si tū sumit itell^o agēs large pro quocū
q3 intellectu vnitivō intellectōis intellectui recepti-
uō: tūc quelz itellia media dīci pōt itellec^o agēs
1^a inferioris itellie. q3 supior se m3 nālē vnit. et ē
vnitā servat itellie inferiori. et sic concedit q̄nlz
itelliam mediam hīe in se itell^o agētez realr distin-
ctum a se. nō tū extra ipam existētes. et ipam met
mediā eē itell^o agētē. nō tamē 1^a sui m3 ipa ē in-
tellect^o agēs: m3 1^a supioris itellie: sed 1^a inferiori-
ris itell^o. et sic l3 aliqua intelligentiāz mediaz tan-
tum vnum itell^o agētē in se habeat q nō est ipa itel-
ligētia media. et bec ē 2^a intelligentia. Dēs tamen
alie itellie medie isra scōdam itelliaz plures itell^o
agentes in se hnt: q̄ int se distinguunt et ab itelligē-
tijs medijs i qbus exnt sic q̄ vnus illoz intellectu
n3 agētū nō ē alter. neq3 ē intelligētia in q̄ ē. et quā

to inferior est intelligētia tanto aritb^o plures in
se h3 intellect^o agētes. et bec p̄nter dicta sunt hīs
que in primo ope quolibeto 2°. s. de modo itellec-
tōis intelligētiāz mediaz. Tercio principalr d
intellectu ifimo quem appropriate nominat Aristo-
teles 3° de aiā itell^o possit ilem: eo q3 est maximū
pōle gnis itelliaz. sūt septem dca. Primum i
tell^o possibilis 2^m philosophum nō est icapibilis
aut defibilis. q3 ipse ē abstract^o. l3 enim itell^o pos-
sibilis informet mām in pō^a quam alie itellie nō i-
formāt. ē tamē abstractus ab ea. q3 nō ē cātus ab
illa. nō enī de pō^a illius extrahibilis ē. et sic ē in-
tellect^o pō^{is} imālis. Tum q3 itell^o pō^{is} ē nec-
cessariū. q3 necesse ē homiez eē apd philosophū.
ergo necesse ē itell^o pō^{is} eē p3 cōsequētia. q3 nō
ē homo sine eius ppropia forma. 4°. n. physicoz
co^o 24. rōnālitās inuēit in corpore hōis et rōalitas
et corp^o sunt ptes hōis. et co^o 17. ibi rōalitas ē in
hōie sicut forma in subiecto. ē aut rōnālitās ipse i-
tellect^o. Et 5° me^o co^o 7° humanitas ē subā i ho-
mine pticulari. et io methaphisice cōmēto 25. rōa-
litas addita hōi facit hōiem et facit hōiem eē hōi-
nem. Averrois quoq3 2° de anima co^o 4. et etiā
Arist^o implicite subiectū indiget forā. vt sit i actu
anima aut est in subiecto. quod generalr de omni
aiā etiam que est intellectus itelligere o3. qm Ari-
stoteles ibi de^o cōclu^o nullam aiā eē corpus. p
hoc ois aiā est in subiecto. et corpus nō. P̄ter
ea 2° de anima Aristoteles te^o co^o 8. de^o animā
eē actūz subālē corporis quatuor demob^o prima
q3 anima ē qdqd est corpis aiati quemadmodum
forā artificialis est eē subālē eius. Exponit autē
Averrois septimo meth^o cōmēto 14. qditas sim-
plicis. i. dās eē. scō q3 posita aiā pō^a aiatus et ab
lata auferi. q3 nō remanet tale nisi equoce. vt d di-
gito tāgit Aristoteles 7° meth^o te^o co^o 35 et d ma-
nu in eodē lib^o te^o co^o 38. s3 potēs op^o pficere q̄
aiata exns pars. Tercio q3 ē natura aiati. q3 ē
principiūz intrinsecuz motus et status. Quar-
to ibi te^o cōmēti 9. q3 talē propoz^o h3 anima ad
totum animatum q̄lem h3 vīsus ad oculum q̄ ē il-
lius eē subālē et c. Tūz q3 anima ē quo animatū
ē enī et vñū ergo et c. de hoc aut complete diximus
in primo opere quolibeto. 3. Tum tertio quia
intellectus possibilis ē æternus. q3 secūdū philo-
sophum ab æterno fuit homo et vnus ē numero in
tellectus. sic q3 nō plurificat n3 simul neq3 succē^o
ergo ipse ē æternus. p̄ncipium enīz multiplica-
tiōis indiuiduoz ē mā: a qua itellec^o abstrahit.
Quarta autem rō et 5^a deo est p̄pria q3 intel-
ctus possibilis ē depēdēs. sed ab alio nō ē apd phi-
losophūz sumendo ab vt notat cām efficiētē vt

vult Averrois primo physicorum cōmēto 58.

Præfca etiā qz mobile ab inteⁿ possibili est sub
stātiālī trāsmutabile puta for. et pp hoc sci^m qz
sz phūz nō incipiat esse inteⁿ possibilis ipse tamen
icipit esse i isto. ut alias dixi. et ē dñit ee in isto ex
extrinseco. n. intrat nos. i2 metaphisice co^o 17. et
ex Aristotele i2 dñalibus et in hoc distiguit inteⁿ
possibilis ab alijs intellis. Et pp hoc pce^{us} ē
intellectū possibile esse generabile et corruptibi/
les qz tamen dñ alijs intellis nō pce^r dixit. n. phūs
p^o phy^o teⁿ co^o vlt^r se. psequitur de corruptibi/
libo for. mis. et tamē egit dñ inteⁿ. 3° de anima. et hoc
qz volebat qz generatio et cor^o hōis qz finat intrise
ce ad aiām cogitativāz fiet extrinsece et immediate
ad intellectum possibile. et inteⁿ est genera^{us}. silt
dñ corruptōe dñ est. Præfca assumptū pñi 2° phy
sicoz co^o 26 ad demo^{us} intellectū possibile esse
qditatiue pñidera^{em} a phylosopho nāli ē qz inteⁿ
p^o 1° generatōz finat. dixit. n. phūs ibi sol et hō ge
nerāt hōies. intendebat. n. phūs ibi declarare usqz
ad quā formā licebat phūz nālem in pñ^{da} qditate
ascendere et vult qz usqz ad intellectū q est forma
hōis inclusivē: qz omnis forma finatiua generatō
nis est qditatiue pñ^{ta} a phō nāli. sz inteⁿ p^o 1° est
forma finatiua generatōis et c. Ad idēz facit qd
dicit p^o metaphisice Averrois cōmēto 35. actum
nō pñ esse ps rei gene^{us} et cor^{us}. intellectus aut pos
sibilis. et mā p^o si pñ rei genera^{us} et cor^{us}. iō ut^m
qz illoz generabile est et corruptibile. sed diuersi/
mode. qz mā p^o subiectiue genera^r for^o et iatiue
salte p ac^{us} et tūc p platonem est ar^m Aristotelis
et Averrois qm plato nō ponebat ideā generabi/
lem n3 corruptibile. Ad idēz facit Averrois p^o
me^{cc} co^o 38. pa^{ua}. n. componit necessario ex pas
sivis. sortes i^r qz passivus est cū ex mā et in eⁿ com
ponat qz illoz corruptibile est. Etā sententiā. s.
intellectū possibilem esse generabilem nō in se. sed
in isto vel in illo ponit Averrois 7° phy^o cōmen
to 20. Præfca omnis for^o habens priuatiue o^m
in subā corruptibil est. sed hōi est intellectus pos
sibilis qz quoniā receptibil est in. a. mā spmā hūa
ni ibi h3 priuatiue for. mā spmā inseparabilr comi
tatem. quoniā in. a. mā spmā hūani nō existit in q
tamen existē pñ: ex hac tamen rōe nō est corrupti/
bilitas simplr ellicienda n^r in for. mis cāt a mā cu
in smōi nō est intellectus possibil^r qz nō immediate
opponit priuatiue intellectui. sicut n3 intellectus re/
cipit in mā n^r mediāte for^o qz generatōz finat. hic
pñideret qz negat apud Averroim intellectū possi/
bilem dare esse hōi et videbit se extra doctrinā il/
lius cecidisse. Illā aut auctoritatem fo de anima
teⁿ co^o 26 uniuscuiusqz actus in po^o existens et in

ppria mā aptus est fieri extēdo etiā usqz ad intel
lectum qñis non habeat māz sic propriā sicut in/
tellia orbem. Sedm dñm intellectus possibilis
est augmentabil aut diminubil. qz scā pñerfor/
ne nūmenti in subām nūti noua ps anime cogi^{ue}
incip esse: qz mān nūmentalem informat et eādēz
mām de nouo trāsmutatā incip intellectus de no/
uo informare. dñominatione i^r extrinseca dicitur
intellectus augeri. qz augmentū extrinsece finat.
non qz ps intellectus noua sit. sz qz pñerfor nūtri
mentū in habens plus de mā qz habebat qd reso/
lutum est. quod est aptum maiorem dimensionem
sz tres diametros habet intellectus incip informa
re. si tamen fmo essz dñ sola qñtatiū acqñitione tūc
non augeret intellectus n^r p qñto sz bz ab eo info/
matū essz maius. Tertū dñm est intellectus
possibil^r est realr alterabil. Sciendū tamen qz alte/
rabilē realr est 2° uno modo subiectiue qz id qd al
terari dicit est sz alterationis. alio modo finati
ue. qz id qd alterat finis est altationis. Tūc sunt
duo dñā primū intellectus possibil^r est alterabil ter
minatue. non tamen p se collr hoc ab Averroē se
primo physicoz pñmento 20. Alteratio. n. quā fa/
cit agens nāle in hūano embzione terminat intrin
sece ad qñitates pparates māz ad recipiendū an
mā. Extrinsece aut immediate finat ad animāz
cogi^{ua} mediāte fo ad intellectū hūanū. unde Ave
rois 6 physicoz pñmento 32 trāsmutari aliquid in
non tpe est p accidens quoniā se^r trāsmutationem
aliā. Et si dicat nullū abstractū immediate trās/
mutat mān. sz intellectus possibil^r est abstractus.
sz c. R^o maior est ea de abstracto sim^r cuius/
modi non est intellectus possibil^r preterea maior ē
ea non de formali trāsmutatione sed de ea effecti
ua et reali. intellectus i^r agens sensum mutat aut
intellectū sine agente medio spūālī tamē. intell^r
quoqz orbes formāt realr et immediate. intellec/
tus possibil^r mān in po^o format et est corpis effici/
ens fm similitudine. uidet uelle Averrois in dest^r
destructionū. Ad abstractū non trāsmutare mān
intellr de trāsmutāte p se. non aut de trāsmutāte p
accidens cuiusmodi est intellectus possibilis.

Circa fm dñz est considerādūz qz intellectus
possibil^r est receptivus de nouo. ideo dubiū est an
possit subici alteratiōi reali Rñsio phylosophi 7.
physicoz teⁿ pñmenti 20. qz non p se qz forme pñe/
quentes motū receptibiles in subiecto q est intel/
lectus sunt magis relationes qz qualitates. sz ad
relationem non est p se motus. qz p solam in alte/
ro factam mutationem fit relationis mutatio qñ
to physicoz teⁿ pñmenti 10. qz ad formas recepti/
biles in intellectu non est per se motus. ideo non

est subiectibilis intellectus possibilis p se ipi altera-
tioni. vñ Auerrois ibi. intēdit Ar^{tes} probare q in
parte anime comprehēsiua nō ē trāsmutatio neq3
alteratio. q2 generatio cognitōis in anima nō ē al-
teratio. n3 trāsmutatio. q2 cognitio potius ē rela-
tio q3 q̄litas: q2 comprehēsiō nō ē aliqd factū in se
s3 in i^u ad nos: ita q nō generat in se ita q ante nō
erat vult i^r Auerrois q2 exntia quā hnt res in vir-
tute cogscēte nō ē exntia q regrat q nō p̄fuit res
simp̄r. imo pōt esse q res p̄fuerit simp̄r. s3 ca-
piat eē nouum: qd est intētiōale r spūale. q2 potuit
res anq3 cogsceref imutare sensum r realr existē
r potuit res eē sciētiā p̄ceptoris anq3 scit̄ur a di-
scipulo. imo ista esse p̄cedentia facilitare pnt sciaz
f discip^{lo}. Ex quo p3 q volētes intellectū trāsmu-
tari aut alterari pū spēm intelligibiles recipiēdo:
q̄uis tñ nō fm sciētiā: intētiōi Ar^{tes} r An^{tes} se op-
ponit. q2 volēs Ar^{tes} oñdere intellectum nō eē al-
terabilem cōuertit se ad formā in intē^{te} receptam
q̄ est sciētiā. r probat q s3 illaz nō est altera^o sciēf
q si nulla forma recepta in aliquo subiecto termi-
nare pōt altera^o n3 subm talis forme est altera-
bile. nō. n. dabilis est alia^o sine q̄litate acq̄sita vel
p̄dita p altatōem. Est igit q^o Aristotel^{es} nō est intē^{te}
possib^{ilis} alterabil^{is} subiectiue r realiter. q probat
q2 nullū subm nō realit^{er} receptiūm ē p se subiecti-
bile alteratōi reali. s3 intē^{te} possib^{ilis} nō ē realiter
receptiūm. q2 solum in esse intētiōali recipi^{te} intē^{te} r
nō in esse reali r. p3 a^o r q2 solum in esse reali pōt
res terminare alteratōem realē. p3 b^o r ex dīa in
ter mām r intellectū pōt^{em} posita ab Auerro^e 3°
d anima co^o 5. r 14. de receptōe. q2 trāsmutabilis
receptōis cā ē mām. r nō intē^{te}. Ex quo p3 quare
Auerrois dixit Aristotelez intēdē q in intē^{te} nō ē
nedum altera^o. s3 nō est trāsmutatio: q̄ genus ē ad
alterationē r p eādē demō3 q prius sic formatā
robora^t. Nullum nō realr receptiūm est trāsmu-
tabile subiectiue. s3 intē^{te} ē nō realr receptiūm. er-
go r. Alia rōe vñ Auerrois 7° phy^o 2° co^o
18. trāsitus intellectus in scientiaz est subitus. er-
go scientiam intellectus alteratione nō acquirit.
q2 forma q terminat alterationem magis r min^{us}
habet: fm que successio ē alteratōis. sed hec ratio
nō ē ita genēalis sicut rō Aristotelis nup inducta.
q2 ymaginabile est sciētiā generatōe eē acq̄sitam
est. n. subitus transitus inter priuationem r for-
mam q sunt termini generationis. Tum quia
non cōuertitur habere gradus fm magis r minus
cum esse terminatio altatōis. q2 lumen gradus
habz in medio intentionaliter receptum: r tamen
alterationem realem terminare nō potest in eē in
quo lumē est. q2 eē luminis in me^o est intētiōale.

r non reale. Si i^r aliquam alterationem termina-
ret lumen in me^o illa esset alteratio spūalis. r non
realis. r ideo subita est. r non successiua vt dixit
Aristoteles primo phy^o 2° co^o 23. Sciēdum
est igit q forme habentes esse reale r intētiōale
si gradus habēt vt qualitates de tertia spē quali-
tat^{is} alterationem terminare possunt in eē reali sed
in esse intētiōali realem alterationem termina-
re nō possunt. Quod si contingeret tales qualita-
tes in esse intētiōali alterationem terminare illa
alteratio erit spiritualis perfectiua aut imperfec-
tiua. s3 non realis. r de lumine du3 intēdis aut re-
mittitur est dicēdum. Tum igitur apud phylo-
sophum sole qualitates de tertia spē in suo esse re-
ali sint terminatiue alterationis: nullas tales in ea-
rum eē reali recipe potest intellectus. ideo non est
intē^{te} realiter alterabilis. Prētea sola facta va-
riatione in re mutat^{ur} propō mētalis de dō in falsū
r d sciētiā in errorem. ergo ad sciētiā non ē per-
se motus ad qd adiuuat intellectum variari de
non ascēsu ad ascēsum aut e3 signum aut inducit
Aristoteles vbi sup2a. q2 motu impedit sciētiā ac-
q̄sitiō. ideo p̄turbati minus possunt videre vt pri-
mo elencor^{um} cap^o 12. ideo arguēt^{ur} cautella est respō-
dētē p̄turbare. r 8° politicorū Aristoteles qui
qdē corporis labor intellectum ē impediēs. itē
signum aliud mathe^{ca} q2 habēt esse in intē^{te}. r non
extra: ideo immobilia sunt in quo aut p̄nto sit sciē-
tia an qualitat^{is} an relationis trāseat nūc. Quar-
tum dūm intellectus possibilis non est p se locali-
ter mobilis. q2 non est corpus. aliē duo corpora es-
sent simul adequate. s. anima r corpus. aut non q3
ps quā^u animati est3 animata. Tum ē non
est3 anima actus corporis r. Quintum dictū
intē^{te} possib^{ilis} non ē mobilis p ptē. q2 ptē3 non h3.
Sextum dictum intē^{te} possib^{ilis} ē mobilis p ac-
cidēs eo modo quo mouēt^{ur} intellie p accidēs. s. ad
motum sui subti ab alio ab ipso. non tamē mobilis
est intē^{te} possib^{ilis} ad motum sui subti a se ipso. q2
solum forme p̄sistite in eē p sub3 suum s3 mobiles
a se ipsis p accidēs intē^{te} aut possib^{ilis} non est p̄sist-
tutus in eē p sub3 suum. cum non corrūpat^{ur} r desit-
nat eē cum fortes desunt esse aut corrūpūt^{ur}.
7^m dūm intellē^{te} possib^{ilis} est intētiōalit^{er} va-
riabilis hāc sniam voluit Aristoteles scō d ani-
ma textu co^o 56. r tūc p3 qd intendat philosoph^{us}
ibi textu co^o 57. dicens hāc mutationem non esse
alterationem q2 non est realis mutatio aut esse al-
terum genus mutationis. q2 est mutatio spūalis.
idem ibi co^o 58. vñdē secūdo d gnōne co^o 5. mu-
sicum r non musicum memoria r obliuio s3 alte-
rationes anime. Tum q2 idem homo numero
est

successive t3 diuersas opiniones vt de se met fate
tur Averrois 6° physicozū co¹⁰ 32. ideo 30ª pzo/
blematum problemate. i^o pp qd a^d intelligit et fa
cit homo maxime 8^a p^his p^horum eadem ē scien
tia. homo igit^r inte^l plurimum uiuit et topicozū 2°
cap^o 18. in pluribus homines sūt p^hauit in pauciori
bus sō studiosi. et hoc nō ex necessitate. et in p^he^o
meth^o hōiū genus arte et rōibus uiuit. et 7° po/
liticozū a^o sō aīalium maxime nā uiuūt homo ve/
ro rōe et ad melius persuaderi pōt. Item non
incōuenit inte^l p^his certo dato intellectu spe^l p^hi
uatu^z eē. vt supra dictū ē. qz p^his est aliquā spēs sta
re certo tpe latitāt sic q^z nihil est homo cognoscē
eam. et p^hter intellectus possibilis isti^o spēi cog
nitionē nō habz. et tūc ea spēs veniēte in lucem cū inci
piat illa spēs cognosci ab homine mutat inte^l pos
sibilis intēdōaliter et pfectiue de p^ho ad actum.

Ipso autem duplex ē. scēntialis et accidēntialis
vt vult Aristoteles scēdo de anima textu cōmēti 55
l3 istis nominibus nō vtaf ibi. et vtraqz eaz mutat
intellectus. dixit. n. Averrois 8° physicozū cōmē
to 31. sciēs cum nō vti^r sua scientia ē in p^ho accide
ntali sed adiscēs anteqz adiscat ē sciēs in p^ho essen
tiali. et seq^r intellectū possibilez habere intellectu
agēte vt strictissime agēs ē sibi compatū. nihil. n.
mutat se ipsum p^ho. mutat aut intellect^o agens pos
sibilem nō intellectus possibilis se m3. n3 cadit ali
qd sub o¹⁰ dī^ois que sūt agere et pati. cadit aut in
tellectus possibilis sub differentia que ē pati et po
tētia et inte^l agēs sub illa dī^oia q^z est agere et actus.
qz igit^r agēti repugnat possibilitas cōueniēs possi
bili: intellectus possibilis et intellectus agēs disti
gunf. et iō trāseūte intellectu possibili d nō habere
i se intētionē illius spēi ad b^he: abstrahit intellect^o
agēs a fātafmatibus. et de potētia intellectis actu
intellecta facit. Habet et intellect^o possibilis in
te^l agētem large sūmēdo inte^l agētez qz vnif ali
qua subā sepata vt intellectio illi. et tunc l3 intellec
tus possibilis intelligat p eēntiaz q nō ē ipsum: intel
ligit tamē p aliqd qd nō est aliud ab eo in eē. qz il
lud quo intellectus possibilis intelligit nō est sepa
bile in esse ab intellectu possibili. et sic intelligo A/
uerroim i2 meth^o cōmento 17. cōcedētem intelle
ctum agētem p quem intelligit intellect^o mālīs duz
est felix esse aliū a subā intellectus mālīs. l3 non
sit aliud intellectus agens ab intellectu mālī in eē.
qz nō sūt intellect^o agēs et intellect^o p^his duo diuer
sa seorsum existētia qm mā et forma nō sūt duo di
uersa in eē. l3 vnuz nō sit altez. vt p3 i2 meth^o te^l
cōmenti 54. et 2° physicozū te^l cōmēti 12. sed cū
int^o p^his inter intelligentias infimus sit ipse non
pōt alteri intellectui compari vt agens. ipse. n.

pure pōlis est in g^o intelligibilium et in primo opē
quolibet 3. asserēbat. ideo ipse nō est intellectus
agens. Ipōt i^o intellectus p^his qdrupl^r cōfide
rari vno^o fm q^z passius est et sic compatur intelle
ctui agenti a quo pfectiue pati h3. Secūdo con
siderat fm q^z receptius est. et sic compatur intellec
tui q^z est inte^l spe^l vel scia vel igno^o bec. n. pōt in
tellect^o p^his in se recipe. 3° cōf^r fm q^z actiu^o
et sic compatur iudicio vel fidei. qz ipse componere
h3 vel diuidere et iudicare. Quarto cōf^r f3 q^z
fundatiuus. et suis nālīb^o potētijs ppar quātū/
cūqz sint p^ho idē q^z ipse m3. Multū tamē aliis
mōis p^hiderari pōt. qz ut forma aut vt aia: et for
mabili aut aiaio referri h3 et de isto intēdōali mō/
tu intelligendus est Ar^o 3° d aia textu co¹⁰ 34. vō
lens actū appetit^r esse motū. p^hopor^r sicut 2° d aia
textu co¹⁰ 191. dixerat fan^o esse motū factū a sen
su i actu. Et hīs p3 intellectu p^his eē variabi
lez qbusdā variatōibus: quibus nō variabiles sūt
intelle^l supiores eo. qz intellectu p^his est generabi
lis et alterabil^r p ac^o qd nulli intelle^l supiori con
uenire pōt. aliū ipse informaret mām in p^ho quod
eis repugnat. Secūdo intellectus possibilis va
riabilis est pfectiue. et mutabilis de igno^o i sciaz
aut e^o: et de nō habere. a. intellectu spe^l ad habe
re eundem. et nulla istaz mutationū mutabilis est
intellect^o supior eo fm p^hum. Alia mutatio. pp^a
intellectui p^his tāq^r i fra. Cōtra oīs intelligentia
mō^o local^r p ac^o ad motum quo ipsa m3 mouet.
qz omne al^o cāleste mō^o. l3 omnis intelligia est aia
cāleste. qz idez est forā et compo^o. et sic de mō^o.

Confir^r omne idem moto mō^o per ac^o f3 de
us et intelle^l sūt idez moto. qz aia cālesti. p3 a^o ex
3° suppo^o in prin^o qōis hui^o p^hmisso. p3 b^o qz in
telligentie sūt qditates animalū cālestiū. 2° oē
locabile est mobile per se aut p ac^o aut f3 pte3. et
si etiā locabile est motiunz etiā ad suuz motū mo
bile est. sed omnis intelligentia est locabilis. qz dō
attribuit cāli p loco. q^z a fortiori alijs intelle^l lo
cus nō repugnat. Quarto enim phy^o cōmen
to 45. anime sunt in cālo. qz sub3 eaz qd est corp^o
est in cālo. Cōfir^r nō minus repugnat loc^o dō
q^z motus. si i^o ex locatōe corpis deus et alie intel
ligentie locatur: etiā ex corporeis eaz motu deus et
alie intelle^l local^r mouent. 3° finis est id ad qd
mouet qd inatū ē p^hici p illd. 3° me^o co¹⁰ 3. l3 ite^l
citra primā finez habent. q^z mouent. 4° oīs p^his
mouens exīs in corpe nccārio mouet accidēntal^r
i2 me^o co¹⁰ 41. l3 oīs intelligia est virt^o i corpe. qz
omnis intelligia est aia. q^z omnis intelligia est actus
corpis. et omnis intelligia est virtus in corpe. Cō
fir^r mouentibus nobis nccārio est q^z in nobis om^o

nia simul mo¹ 2°. topi^o 2i. r. 8° phy. co¹ 31. trāsser p acūs p trāssatōem corpīs oē q est i cor/ pore r ibi co¹ 83. trāssmutat p trāssmutatōez f bti aia aialis q mouet ipm r iz. metba^o co¹ 36. sicut mouet aia q ē in corpe q pporiōabl^r moto cālo mouet oia q sūt in cālo r ois inte¹ mo¹. Confir^r qz ad motū ppositi mā r forma illius mouentur. Ad p^m inter aial caeleste r itelligētiā q est illi¹ forma cadit iden¹ 2^m form: r nō 2^m mām n3 fm pgregatū. s3 iden¹ fm for¹ nō ē sufficiēs pzin^m ad attribuēdū ac¹ vnius alteri. iō ne^r p^a intellecta b^r in sensu dō data igit forma supra quā mā cau/ salitate nō h3 nō o3 ac¹ mae coicari forme l3 coi/ centur pposito aial i^r caeleste est qstū mo¹ r inte¹ nō tū o3bis inte¹ s3 mo¹ r qstū est forma at neq3 mouetur n3 qta est. s3 inte¹. Ad pfirmatiōem idēitas absoluta est q trāssert motū p acūs vt p3 in p^a ab inferiori ad suū supius vt for. mo¹ q bō mo uetur. Idēitas at itellie cū aiali caelesti nō est absoluta idēitas p ēficatōez a¹ vni¹ d altero s3 est idēitas fm formā. Ad 2^m itellias locari cālo est vulgare assumptum ab ar¹ ob illi¹ famo sitatem ad pfirmādum vt3 2° cāli textu co¹ 22. n qz vez sit 2^m sermonis rigore bonū tū h3 inte¹ qz subē separe opātur opatione manifeste in loco exi stēte r locato. iō locamus itelligētiās opātes p eaz opationis locatōez. qz igitur in tali loco mani festius opationis itelligētie opatio. vt in circūferen tia motus magis q3 alibi. iō dicim¹ itelligētiā esse ibi. r hoc mō itelligētiās locauit Aristoteles in circūferētia o3bis 8°. phy^o 2. textu co¹ 84. r b^o modo locabilia non o3 ē mobilia: aut saltem non o3 ē mobilia a se met. Ad pfirmatiōem mot¹ plus itelligētijs repugnat q3 locus. qz vltra qstū/ tatem quā vtrūq3 supōit ppter quā neutrum pōt intrinsece itelligētiā denoiare adhuc motū notat fluxibilitas q itelligētijs valde disconuenit loca bilitas at p operationē q itelligētiās extrinsece denominat p^m denomiāt pōt. motilitas at q ex trinsece itelligētiās denominat p^m denominare non pōt. Ad 3^m Auerrois ibi qd nō mouetur non h3 finem nisi equoce. r finis non infert motū absolute. Ad 4^m virtutē eē in corpe apud Ari stotelem r Auerroim importat pstitutā in eē per corpus pstitutū at ē mātr vel for¹ cātū vt p^o b^o dic tum ē si. n. acc¹ per sbaz pstituitur 4° me¹ co¹ 2°. aut intellecta speculatiua per intellectū mālez est qz subā ē mā in q ac¹ r inte¹ mālis inte¹ spe/ culatiui s3 si intellecta speculatiua pstitunt p fan¹ ē qz fan¹ p differentia distīn¹ inte¹ assumē da s3 specu¹ ea. n. in agēte r subiecto pueniūt s3 bīs vñ abstr¹ dnt ad ppositūz igit ois virtus

exis in corpore mouetur a se qñ ipa mouet. r ne/ gatur b^o si at sumeret esse in corpore p dā psec tionem corpori siue cāctur dās eē corpori a cor¹ siue non tūc negatur a^o r pce¹ b^o. Ad pfirm^m dictū illd. pphabile est. r hoc sufficit philo. ibi p pla tonem arguēti vñ Arist. ibi infra ca^o 22. negat qz sensibile sit scibile. qz multi dicūt qz sen¹ non ē scia. 2° dico ar¹ illd eē ad hoiez qz vt p3 ex Auerro 4°. phy. co¹ 18. mēs pplatōis ē vt seqf ex eius dictis fōis esse in loco vt sermo est ibi de loco. s3 oē qd sic est in loco mobile est ad motū il/ lius in quo ē. Dico 3° qz ois forma pstituta in esse per cor¹ dū ipa mouet cor¹ mouet i mouen do a se ipa p acūs si igit fōm¹ idea sit forma apud pplatōez 2^m opionē illius recitatā ab Arist. 2° meth¹ textu co¹ 31. seqf ideā aliquaz moueri. Dico 4° qz inte¹ possibilis mouet dū mouetur bō localiter qz quē^m moto cālo vnius itellie ab alia itellia mouetur itellia illius cāli per acūs ita moto hoie ab alio mouet inte¹ per acūs non .n. magis est imobil¹ inte¹ possibilis q3 itellie al/ tiores. s3 magis mobilis. Sciendū est i¹ qz om/ nis motus ab itellia depēdēte ē ab aliquo alio ab ea. qz ē a deo gloriofo. vt dictū supra: ita om nis motus ab inte¹ pōt est ab aliquo alio ab eo. Quē^m ēt semper itellia dependens mouet dū mouet. ita inte¹ pōt semper mouet dū mo/ mouet. 3° quē^m motus ab itellia dependente non denominat itelliam moueri vt ab illa itellia est. s3 denominat illā moueri ille motus vt a supio re itellia ē. ita motus ab inte¹ pōt vt ab eo ē non nomiat intellectū possibilē moueri. s3 vt ille mot¹ est ab aliquo alio ab inte¹ pōt sic denoiat intellec tū possibilē moueri. Est tū dīta qz solū circula/ riter mobiles s3 itellie depēdētes. inte¹ at pōt recte mobilis est r motu mixto ex recto circulari. Est ēt a¹ dīta qz oē mouēs itelliaz depēdētez est formāl^r in illa. s3 nō oē mouēs intellectū possi/ bilē ē i illo. qz l3 ab ape¹ vtrūq3 moueri possit. tū i te¹ possibilis pōt moueri ab extrinseco agēte cor p¹ violētate informatū ab int¹ possibili. Eē locatū one at inte¹ possibilis dō3 ip3 p opatōez locari. pē eniz opari in loco aliquo in quo prius nō opabat. Ad pfirmatōez p¹ ne^r p¹ tū vez ē d oī cālo excepto primo qz de¹ oīo immobilis ē. Ad 2as pfirmatiōē aliq¹ ē p eēntialis q moueri nō pōt a se met mouēte. r omnis inte¹ ē b¹ mōi siue sit in te¹ pōt siue sit supza intellectū possibilē. 2^a via spēal^r arguit d inte¹ hūano Auerrois 3° d anima comēto 7°. intellectui extimaf acci¹ trāssmutatio hoc mō. r nō est ita nisi accidētal^r. 2° scientia est trāssmutabilis 2^m locū: cū illd in quo ē trāssert e it

4° phy. textu 32. ex quo seqt intellectum moueri si. n. scia nō ē in ite^u ipa nō ē i a^o. 3° que apli us nō mota mouet nō sī phy^{ce} p̄sideratōis 2° phy sicoz te^u comēti 71. et 3° celi te^u comēti 2. ex gre/ ca trāslatōe. s3 ite^u po^u mouet nō mot^u p te. g ite^u po^u nō ē phy^{ce} p̄si^u 2° ē s^m vtz ex Aristo. 3° de aia d ipō deter^u et Auerrois 3° d aia comēto 17. p̄si^u d aia ē nālis. qz aia est vñ entiu nāliū. Idē p^o d aia comēto 2°. Si dicas qz ite^u po^u p acūs mo^u ē phy^{ce} p̄sideratōis. Cōtra qz alie intellie dependentes ēt sī mo^u p acūs erūt phy^{ce} p̄si^u. 4° int^u ē extēsus 3° d aia te^u comēti 10. g ite^u est mobil^u 1c. de^u fundate sup nō q̄s ite^u possi bilis vane sūt. Ad primū ite^u fatigat p acūs qz sensus quē o3 cū i te^u cobopari fatigat. qz sensus est virt^u organica et spiritibus in suis opatiōibus vti^u qz facili^u resoluibiles sūt pp qd dixit Aristo. p^o d aia te^u comēti 66. itelligere et p̄siderat^u marcescūt quodā inter^u corrupto. et 3° d aia te^u comēti 20. nō reminiscimur post mortē 1c. Ad 2^u si aia intel lectua mouet corp^u ipa nō mouet se. quēadmodū de intellia dictū est. p3 ex Auerrois 3° d aia comē to 58. distinguēte inter virtutē ap̄hēsiuā p̄ticularis et vltis. qz p^o mo^u qm mouet 2^u nō. 2° dico qz moto corpe ab int^u possibilib^u po^u ē artē inextēz in lectui mouere p̄currēte tñ amore apētibilis ex trinsēci et tūc mo^u intē^u possibilib^u p ac^u quēadmo dū de^u glōriōsus ex^u ars vltis in mēte intelliari^u mouēs eaz cālos eas mouet ita ars inextē^u aie mouēs corp^u informatū intē^u mouet intellectū p ac^u. Differētia est tamē hic et ibi. qz ars vltis ē finis in illis in intē^u at^u possibilib^u nō ē finis ars. ideo cū arte in intē^u possibilib^u p̄currit aliud ab arte et ab intē^u possi^u ad mouēdū vt pducā^u artificii. sed in intellia nihil p̄currit nisi ars vltis et ipa 1c. An at^u trāslato intē^u scia q̄ ē in illo trāsserratur. Rē d qz scia aut ē rez mobilū aut rez imobilū aliq̄ ig^u scia ē res immo^u et illa nō trāsser^u. qz ex nā rei si bi repugnat mot^u p eē at^u in intellectu nō efficitur res mobilis. iō ipa remanet res et scia immobilis. Et tūc cor^u se^u q̄s cālū moueat nō o3 deum qui cālū informat moueri. 2° se^u l3 intellia de pendēs moueat. nō o3 deū qz eaz est cognitio mo ueri. Sequitur 3° q̄s intē^u possibilib^u trāsserat nō o3 deū qz est illius fœlicitas trāsserri. Aliq̄ aut scia est idē rei mobilis et tūc nāe rei nō repugnat trāslatio. p intellectum at^u nō efficit magis immo bilis q̄ sit ipē intē^u recipiēs ipaz. iō trāslato intē^u possibilib^u scia illi^u cui nō repugnat mot^u trāsser tur. Et pp hoc qz pōt eē aliqd immobile in aliquo mobili Auerrois 8° phy^u comēto 27. declarās qz st illa q̄ mouent p ac^u nō dixit omnia q̄ sūt in mo

to. s3 dixit illa q̄ mouent qz sūt in moto mouent per ac^u et hec sentētia Aristo. primo d anima textu comēti 37. 3° dicūt aliq̄ Auerrois ibi auc^u argumētū exponētē extēdere nomē sciētie ad co gnitionē sensitiuā qz dixit et ista dispō. s. moueri p ac^u ē omniū fōi^u qz exiūt in s bto s3 pōt illd dictūz intelligi ista dispō. s. nō separi a sba 1c. Ad 3^u prima rñō motor immobilis sic qz nō ē mutabi lis p̄fec^u n3 corrup^u nō ē qd^u p̄si^u a pho nāli. et h^u mōi sūt oēs intelligētie supza intellectu possi bilem intē^u at^u possibilib^u et omnis fōia mālīs mu tabilis est p̄fec^u vel corrup^u iō ad pbūz nālē spe ctāt. hic tamen sensus q̄s uis verus sit nō ē ad mētem philosophi in auc^u allegata loq̄tis d motu reali. 2° rñō qz mobilis localr ē intē^u possibil^u trāsmutādo locū et alie intelligētie nō. iō ad pbūz nālē spectat intellectus possibilib^u et alie intelli gentie ad methaphysicū vt 2° physicoz comēto 26. dixit Auerrois. Rñō hec vā est s3 incōple ta qz pbūz nālīs ēt aliqd p̄si^u qd nō trāsmutat lo cū vt cālū aut elluz. 3° rñō omnis fōia subālis fmiatiua gnātōis ē qd^u p̄siderabil^u ap̄philo. nālī et nulla fōia subālis q̄ non sit terminatiua altera tōis vel gnātōis est qd^u p̄siderabil^u a phylo. nālī. Intellectus at^u possibilib^u gnābilis est terminatiue et nullus alius intel^u supza ipz est gnābilis 1c. iō intellectus possibilib^u est mouēs motū et alie intel ligētie nō. qd. n. est moueri qd pōt fōi^u cōpetere nisi motus terminatiue et p3 pbūz tetigisse cām adeq̄tā discernentem inter formas subāles p̄side rables a phylo. nālī et p̄siderables a methaphy sico istā sententiā ellicimus ex Aristo. 2° phy^u tex tu comēti 26. ipsum intelligendo vt p̄exp̄posui mus dum dixit philosophum naturalem ascen dere in cognitione formarum substantialium vsqz ad intellectū hōis iclusue. qz sol et hō gnātū hōiez. Ad 4^u l3 Auerrois illd nō habeat i trāslatiōe sua ponit tñ vba ex qbus extrahit expō extēsus idest dispōe sili^u fctē linee itelligens est at dispōe sili^u fctē linee cū extrahit fōia a sensibilib^u et sili^u linee sphaerali cū extrahit fōia ex itelligi^u abstrac to. 3° via oñt nullū intellectū mouēi. qz Auerrois i d sba orbis ca^u p^o oē mo^u p se est disibile p se. et oē mobile p acūs est disibile p acūs s3 n^u ite^u est disibi lis p se aut p acūs g n^u ite^u est mobil^u p se n3 p acūs. Cōfir^u nullū motū p acūs ætne mouet. s3 itellie ætne mouet. g itellie nō mouet p acūs. 2° spūali nō ac^u trāsmutatio vt sepe allegatū est s3 oīs intē^u est spūalis. g nullus ite^u est trāsmutabilis. g n3 mo^u. 3° Au^u i d sba orbis ca^u p^o 12. me^u 36 et 41. aie cāloz nō mouent ad motū corpis n3 p se n3 p acūs. Cōfir^u primo d aia te^u comēti 61. fōia

cōstitū^{as} in eē p corp^o declarauit Ar^{leo} moueri ad motū corpis motū ab ea. s. alio^o ē ipol^o q aia mo^o ueat in loco s. n^o inte^o ē pstitū^o i eē p corp^o. q n^o inte^o mo^o in loco. Cōfir^o cū declarauit Ar^{leo} aiaz moueri addidit te^o co^o 63. intelligē forsan altez est. vbi nō intellectu excipi a moueri qūo at anima mo^o declarat Au^{is} ibi co^o 65. f. pp f b m p qd cōstituit qd p3 ibi ex te^o co^o 66. inte^o fortassis diuinū qd ē impassibile. r. c. r. Au^{is} ibi ma^o est ex hoc sermone q impol^o ē aiam moueri in qbusdam ptibus. f. inte^o n3 eē n3 accidētalit. Cōfir^o ma^o 8°. phy^o co^o 51. r. 52. rō pp quā motor mo^o est qz pstituit in eē p motū. sed n^o inte^o cōstituit. r. c. q n^o intellectus mo^o. Quarto magis remote sunt a nō motus intellie qz quātitates s3 quātitates sunt nō p ac^o mobiles. q intellie n^o mobiles sunt. p3 b^o 3°. meth^o co^o 3°. mathe^o quāuis sint i re mo ta nō mouent nisi accidētalit. r. 4° phy^o co^o 9. trāslatio sup^oficiey r. vltimoz r. vlt successio eo rū sup vbi p accēs est qd nō est ita in corpibus. cōfir^o puncta mo^o nō pnt 6°. phy^o. te^o co^o 9. Cōfir^o ma^o 3° qz centz celi impol^o est mo^o. Cōfir^o 4°. qz impol^o est tps moueri. qz fortiori impol^o ē intellectu mo^o. Ad p^o illa q in fine motus eqn tur loco ipius mobil^o sunt p se diu^o aut p accēs punctū aut nō eq^o loco neq3 intellectus equat aut totuz mo^o qd mo^o r eius mā: r ēt for^o si cāta sit a mā r accēs extēsa tota. pfunditate illius s bti. de biis igit q i fine motus equat loco loq^o Auerrois in aucte p dicta. Ad pfirmatiōez motorz p acf qdā a se mo^o r qdā ab alio. distinctio est Aristo. 8. phy. te^o co^o 52. tūc dōz q motū p accēs a se nō aīne mouē p. oīe. n. tale corruptibile est aliū at motū p accēs nō a se s3 ab altero aīne mouē p ta le at nō est nisi intellectus inf s bales foras. r tūc pfi derādū ē sup mobili ab intellectu an sit corrup^o fm f bāz. r tūc tal inte^o aīne mouē nō p. cuiusmodi ē inte^o pol^o. Si at mobile sit aīnū. tūc illi inte^o acf ne mouē pnt. qz tū respiciūt finem intrāsmutabilez aīne mouent. S3 qz qstū est de se possent respicē fi nez trāsmutabilez nō tū inqstū itellie s3 inqstū sū mouētia pp finez. iō qstū est d se nō faciūt aīnū mo tū s3 deus glōsios est q aīnū motū facit bāc sīnāz voluit Auerrois i d s bā orbis cap. 4. dicens r cū pfidrauit. f. Aris. in s tūtibz appetitiuis cālestibz inuenit eas moueri ad appetibile nobiliss ipfis. r f bdit r inuenit eas finitaz pōaz. r f bdit cā pti nuatiōis motus eaz nō est ista s tūz q mouet: s3 illd qd largit eis pti nuatiōez est aliq appetibile r. c. Ad 2° expōit ibi co^o 100. Auerr. trāsmutatiōez idest cōruptiōz. r tūc s b spūali cadit cōp cāleste vltelligat d p cā r alius itellis qd nō ac^o trāsmu tatio r l3 aliq eaz denoiēt extrifeca denoiatiōe

moueri nō tū intrifeca. Ad 3° inte^o i auc^o ad ductū aīas cāloz nō mo^o p se n3 p accēs a se cū quo stat q aliq eaz moueat p accēs ab alio. sīa ē Aris to. 8. phy. te^o co^o 52. or b igit motus ab itellia ci tra p^o a 2° itellia mo^o. f. a p^o r p^o itellia mouet de pendēte itelliaz mouet ēt idē or b a dpēdēte itellia r nō mo^o itellia depēdēs. Eodez igit motu: vlt a p^o motore dpēdēs ē hic motus: mo^o itellia dpēdens quo motu nō mo^o itellia dpēdēs: vt a nō p^o ē ille mo tū. Ad p^o p3 ex dict n° 3 formā mouē se nisi pstituta sit i eē p cōp cū q stat ite^o dpēdēs mo^o p accēs ab alio. Ad 4° accētalitas magnā bz latitudinē c^o ps vilior cōpetit for^o ipfectiōibz. f. s blunariibus corruptibiliibz. ps pfectiōz ppetit for^o pfectiōibz puta itellectui dpēdēti. for^o at cor poze se tenent ex pte corpōz r i mobilitate eis s multū ppinqz. s. n. distibiles dione s bti i quo s f3 Aristo. in pnt r 3° celi te^o r co^o 7. Ad p^o p3 pūcta p se mo^o nō pnt ymo pzio d gndē co^o 29. n3 pūctū n3 linea n3 sup^o s in loco n3 f3 se n3 f3 acf q vt mathe^o s mo^o nō pnt. qz vt s in ite^o r cētz corpis cālesti mathe^o ē imol^o centz at nāle siue sit pūctū i fra siue sit mi^o nāle frā siue sit tota tra mo^o lo^o f3 accēs l f3 pte. in alijs at a cālo nō daf mot^o pfecte sphæric^o iō nō daf i alijs corpibz cētz qescens eis cir^o motū dūmō nō sint pcaua. Ad a^o p^o p3 pce^o tps r motū nō moueri r ne^o p^o l3 in acīte extēso extēsiōe s bti nō inueniat rō pp quā sibi pnt motus attribui tū in itellia qz inextēsa sit in ueniri pnt. pcedr tam q motus circularis corpis alē bi existēti ē alibi r pcedr motū mo^o mō q^o intel lig^o mo^o nō possūt. Ad at dixit Aristo. 2° topi cor cap. 3. Ad ābulatio nō mouet intelligit genus nō pdicari d sua s pē dnoiatue. S3 eēntial r qdita tiua esse d3 b^o pdicatio. Ad at d 5. phy. te^o co^o mti iō. r i 7. f. motū nō moueri intelligit q nō s bci tur motus motu: n3 iminat motus motū. Sic etiā intelligo Aristo. ii. methaphy. qz nō ē mot^o motus n3 gndis gnd nec totalit pmutatiōis permutatio. Sedz at vitatez in dict d deo nō est falsitas: nisi no mine dei filiū altissimi yhesū xpz benedictū pphē deref. s3 in dict de intelligentiis sic. vt in p^o r 7°. Sūt. n. intelligentie recte localit mobiles adinu^o aliq. an at assumdo corp^o vlt n theologis discutiē duz relinqua^o. r in hoc claudif liber secundus.

Alexandri Achillini Bon. de orbib^o liber. iij.

Arca

nāz totū cāli sit hoc dubiū p^o an itellia sit forā dās eē cālo. In hac qōne p^o qttuor fundamta subiciā. Secdo qnqz ponaz pōnes s bāz cāli ape rientes. Prīmū suppositū dare eē triplicet intel

motiua in instanti. Secundo pp sue virtutis creatiue libertate ptingentem sub se caeli omne ptingentem Tertio pp sue creationis nouitate. Sed hec theologis dimittant.

Abium secundum an mutatione fmina d uerit caeli et mundus. Rideo p duo dicta p^m pte qonis negatiua tenuit phylosoph⁹. 2^m dictu pars qonis a^m est vera. Pro primi dicti declaratiode pmitto q duplex e mutatio s bita. prima positiua et e a priuatione ad habitum. 2^a priuatiua et e ab habitu in priuatione tanqz fminus priuos. pt aut hie fminus p^e secundarios et prius et terminos p accidens vt p^radictio pit at habit⁹ et priuatio esse d genere substantie et de genere accidentis ideo diuidit generatio p simpliciter et fm quid de primis. s. priuatiode et forma s balib⁹ nunc est sermo. mutatio autem s balis ymaginari potest ex s bito et ex non subiecto. et ab aeterno et no ab aeterno. et de omnibus est sermo p^ris. et sic creationem licet non esset vere mutatio sub mutatione pprehendimus scbz modum intelligi di quo inte⁹ accipit rem prius non existentem deinde existete.

Ad primum dictum quattuor visis arguo prio ex natura mutationis. Genera mutationuz qtuor sunt i2. meth⁹ te^m co^m 7ⁱ. Quoru3 quolz mutatur s bz vt in mutatione tam substantiali qz accidentali declarauit Auerrois in de suba orbis cap. p^o et p^o physicoz co^m 60. 62. 63. dixit etia3 Arist^o. xi. methaphy. nihil. n. ex no ente fieri. omne aut ex ente fere omnium est coe dogma eorum qui de natura. si igitur caelum aut mundus mutationez terminassent. ante alteruz eorum fuissent ma motor et psequenti motus temp⁹ et sic mundus an mundu.

Solet negari minor. s. cuilibet mutatioidi subler ni s bz. Contra motus e act⁹ entis in potetia s3 q in po^a 3° phy. te^m co^m 6. ens autem in po^a est ipz s bz motui siue sit aetnus: siue nouus: siue s bit⁹: siue successiuus: siue in s ba: siue in accitue cu igit in diffinitioe motus cadat s bz impossibile est motuz esse sine s bito. et si no in aptitudine a fortiori neq3 in actu. Tum qz si sic: motus eet. et nihil moueret vel aliqd mutatu est: qd prius non mouebat. p3 p^a qz data. a. mutatiode sine subiecto: aut ipsa est successiua et habetur prima pars di^u aut e subita et sic habet scda pars que p^ra pbuz est 6°. phy. te^m co^m 4. 6. demonstrante ante qdlibet mutatu esse fuit mutari. Secdo ad p^rincipale tria sunt gna motuu 4° caeli te^m co^m 22. s. fm magnitudine fm formam et scdm locu per formam intellige qualitate siue substantialis sit siue accitialis scdm Auerroiz. Lo formis sicut 2° phy. exponit ipse co^m p^o. h3oz at genez qd3 ex subiecto e et ex contrario si igit m

du3 aut caeli facta essent: ex contrario essent. et sic mundo aut caelo contrariu corpus esset. Solet negari minor qz creatio est ex no ente tam in actu qz in po^a. Contra pcessa creatioid perit de^o Aristotelis p^rio phy. te^m co^m 82. et 12. methaphy. te^m co^m menti io. ad ostendedu maz ee ingentam. Secdo perit demonstratio p^r caeli te^m co^m 20. ad ostendedu caeli ee in gnabile. Tertio perit diuisiuus syls primi de gnoe textu cometi. xi. ad pstituendu i ee gno3 simplr. sic corrigat littera. imp^rsiouis primi opis i hoc passu. Quarto pit dmostratio p^r phy sicoz textu cometi 62. ad ostendendum materia esse p^rincipium rerum naturalium. que omnes rationes super hoc fundantur omni agenti subicitur materia. quod negatur ponendo creationem sola enim duo p^rincipia ipsi sufficiunt scilicet termin⁹ a quo et terminus ad quem. Quinto perit sufficiencia inquisitionis mutationum ab Arist^o. quinto physicoz textu cometi 8. volentem oem mutationem ex non subiecto in s bz esse generatione: et omnem mutatione ex subiecto in non subiectu ee corruptionem. et nullam esse aliam mutationem subiectam: que in mutationes an. be non solum in subiecto sunt. ymo se inseparabiliter comittantur istarum rationum pclusionem ponit phylosophus 7. methaphy. in fine textus cometi 23. et in p^rincipio textus co^m 24. Quare sicut impossibile dicitur factum esse si nihil prexiterit. et q quidem igit pars ex necessitate pexistit palam et c. Tertio ad p^rincipale si caelum aut mundus mutationem terminasset: non esse mundi pcessisset esse natura vel tempore. et licet consequens sit incoueniens apud Auerroim in destructione destructionuz di sputatione prima quero tamen ulterius qz consequens comunitur conceditur: aut illud non ee fuisset in agente: aut purum nihil aut in subiecto: no in agente. qz impossibile est mutari agens vel non est necesse si puru nihil sequitur vnum oppositorum mutari in alterum et compati alteru. vt dixit Auerrois tertio caeli comento. 25. et quarto methaphy. comento 27. et primo physicoz comento 51. et secundo de generatiode comento 6. Ideo quinto physicoz comento 55. oportet ipsum nihil accidere alicui. quia puru3 nihil est impossibile neq3 potest ipsum nihil esse materia aut pars entis. Tum qz omnis potentia actiua suam passiuam requirit ad quam mutuo refertur et qua mutuo diffinitur. si igitur ipsum nihil non est in potentia passiuua vt ex eo fiat aliquid non erit agens factiuum alicui ex nihilo. io p^o physicoz textu cometi 75. ex puro nihil non est mutatio. Tum quia impossibile est vt generet corpus simplr itio caeli co^m 14.